

27. *the Iada grew up.* Our Sages never hesitate to point out to us the errors and shortcomings, both great and small, of our ancestors, thereby making their life stories all the more instructive for us. . . . In regard to this passage, too, our Sages make a comment which indicates that the sharp contrast between the two grandsons of Abraham may have originated not merely in their natural tendencies but may have been caused also by mistakes in their upbringing. As long as they were little, no attention was given to the latent differences between them. Both were given the same upbringing and education. The basic tenet of education, "Train each child in accordance with his own way" [Proverbs 22:6], that each child should be educated, both as a man and as a Jew, in accordance with the tendencies latent in him and in accordance with the individuality that will result from these tendencies, was forgotten. The great task of the Jew is simple and straightforward as regards its basic content, but the modes of its fulfillment are as varied and complex as the differences in individuality and the diversity of life that result from these differences.

For this reason each individual must be raised for the same lofty purpose but "in accordance with his own way," in keeping with the path of life to which his personal tendencies may be expected to lead him. To attempt to educate a Jacob and an Esau together in the same classroom, in the same routines of life and in the same manner, to raise both of them for, say, a life of study and contemplation, will inevitably mean to ruin one of the two. Under such conditions a Jacob type will learn to draw with ever-growing zeal from the well of wisdom and truth, but an Esau type will hardly be able to wait for the day when he can throw away his ancient schoolbooks. At that time he will turn his back not only to his schoolbooks but also to his life's purpose, which he has been taught only in a one-sided way that has no appeal whatever to his temperament.

Had Isaac and Rebekah studied Esau's nature and asked themselves at an early stage how even an Esau, with the strength, skills and courage latent within him, could be won for endeavors in the service of God, so that the future *יהוה* [mighty man] would not become *גבור קצין* ["a mighty hunter"] but truly a *גבור ד' יהוה* ["mighty man before God"], then Jacob and Esau, despite the basic differences in their tendencies, could have remained twin brothers in spirit as well as in flesh. In that case the sword of Isaac could have become wedded early on to the spirit of Jacob, and who knows what a different turn all of history would have taken. But as things happened, *וַיִּקְרַע וַיִּקְרַע* ["the lads grew up"]; only after the lads had grown to manhood was everyone surprised to see that two brothers, from the same womb, who had enjoyed the same care, the same upbringing and the same schooling, should have grown into two such diametrical opposites (as did Jacob and Esau).

וַיִּקְרַע וַיִּקְרַע
 רַב־יְהוָה אֵלַי לְאֵמֶר: מוֹדֵלְכֶם אֲמַם קַשְׁלִים אֶת־הַמְּשַׁל תוֹה עַל־
 אֲרַמְת יִשְׂרָאֵל לְאֵמֶר אֲבוֹת אֲבֹתֵי לְכָר וְשָׂעוּ הַבָּנִים תִּקְרָצוּהוּ חַי־אָנֹכִי
 נָא אִם אֲרֹנִי יִהְיֶה אִם יִקְרָח לְכֶם עַד מְשַׁל הַמְּשַׁל תוֹה בְּשִׁנְאֵל; הוּא פֶלֶ-
 הַנְּפֹשׁוֹת לִי הוֹיָה הַנְּפֹשׁ הָאֵב וְהַנְּפֹשׁ הַנְּפֹן לִי־הוֹיָה הַנְּפֹשׁ הַחַטָּאת הוּא
 הַמְּקוֹר.

א שׂוֹר הַנְּפֹשׁ לֹחַ לְשֵׁל מֶה אֲבוֹתָו וְלֹא יִבְנֶה בְּתָר שׁוֹנָא עֲמֵל בּוֹרָו בּוֹ אֵם
 ב יִתְנֶה לֹא־יִשְׁמַר עֵינֵי שׁוֹנָא שְׂקָד שׁוֹמֵר: שְׁוֹא לְכֶם מְשַׁפְּיָמִי קוֹם מְאֻחֵלִי
 ג שְׂבָר אֲנִי לְכֶם הַמְּצַבִּים הוּן יִתְנוּ לְיִדְדֵי שְׁנָא: הַנְּפֹן נִמְלֵת יִתְנֶה הַנְּפֹן
 ד שְׂבָר פֶּרֶ הַנְּפֹן: בְּחַמְצִים בְּיִדְדֵי־נִפְרָו לֹן פִּנֵי הַנְּפֹשׁוֹתֵי אֲשֶׁר הַנְּפֹן אֲשֶׁר
 ה מְלֵא אֶת־אֲשַׁפְּחוֹ מִתְּמֵ לֹא יִבְשׁוּ פִי־יִדְבְּרוּ אֶת־אֲוִרְבִּים בְּשִׁעִר:

- ביאשית ג:יג ויאמר ה' אלוקים לאשה מה זאת עשית
- ביאשית ג:יח ויקרא פרייה לאבלם ויאמר מה זאת עשית לי
- בראשית כ:יג ויאמר אבימלך מה זאת עשית לי
- בראשית כ:כב ויהי בבקר והנה היא לאה ויאמר אל לכן מה זאת עשית לי
- בראשית כ:כד ויצא לם ויחדדו איש אל אחיו לאמר מה זאת עשית אליקים לי
- שמות יד:ה ויאמר מה זאת עשית כי שלחתי את ישראל מבמצרים
- שמות יד:יא מה זאת עשית לי להוציאנו מבמצרים
- שופטים ג:ב ולא שמעתם בקולי מה זאת עשיתם
- שופטים ג:יג הלא ידעת כי מושלים בנו פלשתים ומה זאת עשיתם
- יונה א:י ויריאו האנשים יראה גדולה ויאמרו אלוי מה זאת עשית

ה' כ"ג
 ג' כ"ג

1. Seim

מכילתא

פרקי פ' בתרא

רפדג

בירושלמי:

תני ר' חיה וינגב: ארכה בניב ריבנה
תרהז בת חבה בת רשע כד סיפסו ב. ב.
סאית יורד-לכאל...

כך חבה מרד אמר: מה הרתת החקקים
המשפטים אשר צוה ה' אלהיך אחריו
אף אתה אמר: לוי, בחוק ד הוציאנו ה'
מתורג'ם מביח מבידי.

כך רשע מרד אמר: כה הרתתה האת לבי
מה הרתת מהו שאם שטריוחן עליו ככל
שנה ורתה? מניח שהוציא את רשעו מן
הכלל, אף אתה אמר לוי, בכבוד זה צוה
ה' לוי עשהו לאחרי חרש לך צוה אלהי-
היה אחרי האיש כמבויים לך היה ראוי
להוציא' כשם לחלים.

טריט מרד אמר: מה זאת? אף אתה לביח
הלכות המטה שאין ממעורר אחר המטה
אפיקומי, כלא יחא עומד סתבה וו הנכס
לחבורה אחרת.
כך שארע יודע לישאל, את מתיח לו חמילתה?

מכילתא:

סארכה בניב חס: אחי חבה אחרי רשע
ואתה חגב ואחר כאנים יודע לישאל.

חבה מה הוא אמר: מה תרצת החקקים
המשפטים אשר צוה ה' אלהיך אחריו
אף אתה פתח לך בחלכות המטה: אד
ממעורר אחרי המטה אפיקומי

רשע מה הוא אמר: מה תרצת האת לביח
לבי, ולא לה ולפי שהוציא את רשעו מן
הכלל ורשעו כעיקר אף אתה הקתה את שריתו
ואמר לוי, בכבוד זה צוה ה' לוי בבחי'ו
כמבויים לוי ולא לוי אלו חיות סם לא היח
נבאל.

חב מה הוא אמר: מה זאת? הארת אליו:
בחרת ד הוציאנו ה' ממצויים מביח עבדים
והאני יודע לכאל, את מתיח לה שטאבי:
הבית למרד ביום הזה ונפי.

לשאלתו למה

בתי

But as for him who hath no capacity to
inquire thou must begin the narration as
it is said: "And thou shalt relate to thy
son on that day, this is done because of
what the Eternal did for me, when I went
forth from Egypt."

What says the simple son? He asks: "What
is this?" Then thou shalt tell him: "With
a mighty hand did the Eternal bring us forth
from Egypt, from the house of bondage."

רפ' פ' ו' : 1-2-3

- 1. לאיבי מה תיעית ותקיים והתפושט אשור ענה והיה אליהוט
אתכם: ואמרת למרד עבדים הוית לפרעה במצרים ויהיאת
יהוה ממצרים בך תחשה: ויחן והיה אותה וסמליום מילים
ויהיאת ממצרים פתח והקריבוהו ליערעט: ואקחתי ויהיאת
2. פשע לישען הנה אהי אהי לך את דתאך אשר לישען
לאבנתו: ויעני והיה לעשאת את קריתים האלה לוקחה
את יהוה אליהוט לכות לך קריתים לוחמת פהוים תהיה:
3. ויעשה תהיה לך קריתם: לעשות את קריתם תהיאת
לפע יהוה אליהוט כאשור ענה:

רפ' פ' ו' : 1-2-3

- 1. תהיה קריתם לך בך לאיבי מהיאת
תקחת אליה פתח ד הוציאנו יהוה ממצרים פתח עבדים:
2. חגעת ימים ואקל מעת ופיהו השבועי חג
3. ליהוה: מצות יאכל את חגעת תוסים ולא יראת לך חסין
ולא יראת לך שאר בקרבך: והגדת לכתב פיהו הנהי
לאיבי קריתם יהי עשה יהוה לוי כהיאת ממצרים:

What says the wicked son? He asks:
"What mean you by this service?" By the
word "you," it is clear he doth not include
himself, and thus hath withdrawn him-
self from the community; it is therefore
proper to refer upon him by saying: "This
is done, because of what the Eternal did
for me, when I went forth from Egypt."
for me and not for him; for had he been
there, he would not have been thought

What says the wise son? He asks: "What
are these testimonies, statutes, and judge-
ments which the Eternal, our God hath
commanded you?" Then thou shalt in-
struct him in the laws of Passover,
teaching him that after the paschal lamb
no dessert ought to be set on the table.

תקם מה הוא אמר, (שם ר"ג, ר"ד) מה זאת, ואמרת
אליו, פתח ד הוציאנו ה' ממצרים, מפני עבדים.
והוציאנו ויודע לשאל, את פתח לוי, שנתאמר (שם ר"ג, ר"ד).
הגדת לכתב פיהו הנהי לאמרי, בעבור זה עשה ה' לוי
בצאתי ממצרים.

בתי

ישען